

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsinə görə rəhbərliyin məsuliyyəti haqqında bəyanat	1
Müstəqil auditorların rəyi	2-3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1. Giriş.....	9
2. Bankın əməliyyat mühiti	9
3. Əsas uçot prinsiplərinin xülasəsi	10
4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	17
5. Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərtlər.....	18
6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.....	19
7. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər	20
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar.....	20
9. İnvestisiya qiymətli kağızları	22
10. Binalar, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər.....	23
11. Digər aktivlər	24
12. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər.....	24
13. Müştəri hesabları.....	25
14. Digər öhdəliklər	26
15. Subordinasiya borcu	26
16. Nizamnamə kapitalı	26
17. Faiz gəlirləri və xərcləri	27
18. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər	27
19. Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri	28
20. Digər gəlirlər.....	28
21. Əməliyyat xərcləri	28
22. Mənfəət vergisi	29
23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	29
24. Şərti öhdəliklər.....	40
25. Kapitalın idarə edilməsi	41
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	42
27. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	42
28. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr	44

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİNƏ
GÖRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA BƏYANAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Aşağıdakı bəyanat, 2-3-cü səhifələrdə göstərilmiş müstəqil auditorların rəyində auditorların vəzifələri haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Bankın 31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") əsasən müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəda uyğun qərarların və təxminlərin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Bankın normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Bankın daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Bankın maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Bankın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları Bankın İdarə Heyəti tərəfindən 20 fevral 2023-cü ildə təsdiq edilmişdir.

İdarə heyəti adından:

Najafimərganmaskan Asghar Khalil
Filial Müdiri

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

Mirhəydrə Əliqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühasib

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Bank Melli İran Bakı filialının Səhmdarları və Rəhbərliyinə:

Rəy

Biz Bank Melli İran Bakı Filialı ("Bank") 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixə başa çatan il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatların icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın maliyyə hesabatlarının auditini üzrə auditorun məsuliyyəti bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məcəlləsi"nə ("MBESS Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Bankdan müstəqilik və biz MBESS Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutu rəyin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatları Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Bankı ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslər Bankın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürməklə hazırkı maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar spektisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə audita aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Bankın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Bankın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gəldiyimiz halda, biz auditor hesabatımızda fərdi maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Bank daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, eləcə də maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-ətmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Bankın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin nəzarətinə çatdırmalıyıq.

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

BANK MƏLLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	59,499,347	55,286,290
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	7	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	10,513,528	11,015,017
Investisiya qiymətli kağızları	9	23,852,265	17,939,726
Binalar və avadanlıqlar	10	3,146,834	3,233,698
Qeyri-maddi aktivlər	10	164,557	157,740
Digər aktivlər	11	440,480	378,510
CƏMI AKTİVLƏR		97,617,011	88,010,981
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	12	33,513,212	22,968,626
Müştəri hesabları	13	8,904,376	10,733,222
Təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi	22	535,664	556,682
Mənfəət vergisi öhdəliyi		173,875	-
Digər öhdəliklər	14	64,012	59,013
Subordinasiya borcu	15	16,302,600	17,338,500
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		59,493,739	51,656,043
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	16	73,611,171	73,611,171
Yığılmış zərər		(35,487,899)	(37,256,233)
CƏMI KAPİTAL		38,123,272	36,354,938
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		97,617,011	88,010,981

İdarə heyəti adından:

Najafimərganmaskan Asghar Khasli
Filiyal Müdiri

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühəsib

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MƏLLİ İRAN BAKI FİLİALI**MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan manatı ilə)*

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri	17	3,366,621	3,342,214
Faiz xərcləri	17	(231,359)	(300,246)
Xalis faiz gəlirləri		3,135,262	3,041,968
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir - zərər çıxılmaqla	18	108,280	372,148
Haqq və komissiya gəlirləri	19	175,851	184,061
Haqq və komissiya xərcləri	19	(150,495)	(30,017)
Dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat ayırmaları		802,922	(2,541,219)
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə vaxtı keçmiş yığılmış faizin silinməsi		-	(136,725)
Digər gəlirlər	20	20,239	236,015
Digər xərclər		(34,741)	(39,074)
Əməliyyat gəliri		4,057,318	1,087,157
Əməliyyat xərcləri	21	(2,085,627)	(1,872,879)
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)		1,971,691	(785,722)
Mənfəət vergisi xərci	22	(203,357)	(238,123)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT/(ZƏRƏR)		1,768,334	(1,023,845)
İl üzrə digər məcmu gəlirlər		-	-
Digər məcmu gəlir komponentləri üzrə mənfəət vergisi gəliri		-	-
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR/(ZƏRƏR)		1,768,334	(1,023,845)

İdarə heyəti adından:

Najafimərganməskan Asghar Khalil
Filiyal MüdiriMərhəmədov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühəsib20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü sahifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MƏLLİ İRAN BAKI FİLİALI

KAPİTALDA DƏVİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

	Səhmdar kapital	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	(36,232,388)	37,378,783
II üzrə xalis zərər	-	(1,023,845)	(1,023,845)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	(37,256,233)	36,354,938
II üzrə xalis gəlir	-	1,768,334	1,768,334
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	73,611,171	(35,487,899)	38,123,272

İdarə heyəti adından:

Najafimərganməskən Asghar Xəlil
Filiyal Müdiri

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühəsib

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

Qeyd	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Mənfəət vergisindən əvvəlki (zərər)/mənfəət	1,971,691	(785,722)
Qeyri-nağd gəlir və xərclər üzrə düzəlişlər:		
Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər üçün ehtiyat ayırmaları	(802,922)	2,541,219
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	131,282	128,338
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər/(gəlir)	127,372	82,834
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olmuş pul axınları	1,427,423	1,966,669
Əməliyyat aktivlərində (artımlar)/azalmalar:		
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	2,318,660
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	81,582	(5,860,029)
İnvestisiya qiymətli kağızları	(5,912,539)	4,490,717
Digər aktivlər	1,210,934	1,867,925
Əməliyyat öhdəliklərində artımlar/(azalmalar):		
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	11,801,185	(1,591,427)
Müştəri hesabları	(1,411,479)	549,233
Digər öhdəliklər	15,518	(283,042)
Subordinasiya borcu	-	-
Vergi tutulmalarından əvvəl daxil olan / (xaric olan) pul axınları:	7,212,624	3,458,706
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(50,500)	-
Əməliyyat fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan / (istifadə edilmiş) pul axınları	7,162,124	3,458,706
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Bina və avadanlıqların əldə edilməsi	(17,023)	(4,549)
Qeyri-maddi aktivlərin əldə edilməsi	(34,212)	(23,212)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilmiş pul axınları	(51,235)	(27,761)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul axınları		
Maliyyələşdirmə fəaliyyətində istifadə edilmiş pul axınları	-	-

BANK MƏLLİ İRAN BAKI FİLİALI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

Xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliyin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(2,777,214)	(3,539,034)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə yaranmış etiyatın təsiri		(120,618)	7,946
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		4,213,057	(100,143)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, hesabat ilinin əvvəlinə	6	55,286,290	55,386,433
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, hesabat ilinin sonuna	6	59,499,347	55,286,290

İdarə heyəti adından:

Najafimərganməskan Asghar Khalil
Fəsil Mədiri

Mirheydərov Vüqar Mirfəzil oğlu
Baş Mühəsib

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

20 fevral 2023-cü il
Azərbaycan Respublikası, Bakı

9-44-cü səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

1. GİRİŞ

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş Bank Melli İran Bakı Filialı (“Bank”) üçün tərtib edilmişdir. Bankın əsas işgüzar fəaliyyəti kommersiya və pərakəndə bank əməliyyatlarından ibarətdir.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən nəzarət altında və ona verilmiş 124 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

31 dekabr 2022-ci və 31 dekabr 2021-ci illər üzrə aşağıdakı səhmdarlar Bankın buraxılmış səhmlərinə sahib olmuşlar:

Səhmdarlar	Ölkə	31 dekabr 2022-ci il %	31 dekabr 2021-ci il %
“Bank Melli İran”	İran İslam Respublikası	100	100

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

8 Noyabr prospekti 23, AZ 1025,

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ilə (“AZN”) əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

2. BANKIN ƏMƏLIYYAT MÜHİTİ

Bankın fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Bank inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddələrinin həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin Bankın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Bank rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. 2022-ci ildə Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan manatı 2022-ci il ərzində sabit qalmışdır. Lakin, gələcək dövrdə məzənnə üzrə qeyri-müəyyənlik və bank sisteminin davam edən həssaslığı görülən tədbirlərin real iqtisadiyyata ötürülməsinə mane olur.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik, Bankın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların, bankın maliyyə

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif neft qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

3. ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (“BMHS”) uyğun olaraq tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi. Bu maliyyə hesabatları Bankın fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri – qiymətləndirmə üsulları

Amortizasiya edilmiş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi

Amortizasiya edilmiş dəyər maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin, əsas məbləğ üzrə ödənişlər çıxılmaqla, ilkin və ödəniş tarixinə olan məbləğlər arasındakı hər hansı dəyişiklik üzrə effektiv faiz dərəcəsi metoduna əsasən hesablanmış yığılmış amortizasiya əlavə edilməklə, yaxud çıxılmaqla, və maliyyə aktivləri üçün hər hansı itki üzrə ehtiyat nəzərə alınmaqla, ilkin tanınma zamanı qiymətləndirildiyi məbləğdir.

Effektiv faiz dərəcəsi, maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində təxmin edilən gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə (yəni, dəyərsizləşmə üzrə hər hansı zərərdən əvvəlki amortizasiya edilmiş dəyəri), yaxud maliyyə öhdəliklərinin amortizasiya edilmiş dəyərinə dəqiq şəkildə diskontlaşdırılan dərəcədir. Hesablama gözlənilən kredit itkilərini nəzərdə tutmur və əməliyyat xərcləri, mükafatlar, yaxud endirimlər və kreditlərin qeydiyyat haqqı kimi, effektiv faiz dərəcəsi ilə bağlı alınmış və ödənilmiş haqları özünə daxil edir. Alınmış, yaxud yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş (“AYKD”) maliyyə aktivləri – ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş olan aktivlər üçün Bank kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi hesablayır ki, bu da, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyəri əvəzinə onların amortizasiya edilmiş dəyəri əsasında hesablanır və təxmin edilən gələcək pul axınlarında gözlənilən kredit itkilərinin təsirini özünə daxil edir.

Bank gələcək pul axınlarının təxminlərini yenidən nəzərdən keçirəndə müvafiq maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliklərinin qalıq dəyərinə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə diskontlaşdırılmış yeni təxmini əks etdirmək üçün düzəliş edilir. Hər hansı dəyişiklik olarsa, mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Faiz gəliri. Faiz gəliri, aşağıdakılar istisna edilməklə, effektiv faiz dərəcəsinin maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə tətbiq edilməsi ilə hesablanır:

- “AYKD” maliyyə aktivləri, bu aktivlər üçün ilkin kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərinə tətbiq edilir.
- “AYKD” olmayan, lakin sonradan kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri, bu aktivlər üçün faiz gəliri effektiv faiz dərəcəsinin onların amortizasiya edilmiş dəyərinə (yəni, gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyat ayırmalarından xalis) tətbiq edilməsi ilə hesablanır.

İlkin tanınma və qiymətləndirmə. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız müəssisənin həmin alətlərin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi zaman onun mühasibat uçotu balansında tanınır. Maliyyə

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

aktivlərinin adi qaydada alış və satışı ticarət tarixində, yəni Bankın həmin aktivlərin alış və ya satışını həyata keçirdiyi tarixdə tanınır.

İlkin tanınma zamanı, Bank maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyini, onların mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyərdə tanınmaması hallarında, maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyinin əldə edilməsi, yaxud buraxılışı ilə birbaşa əlaqəli artan əməliyyat xərcləri, məsələn, haqq və komissiyalar əlavə edilməklə, yaxud çıxılmaqla, ədalətli dəyərdə qiymətləndirir. Mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin əməliyyat xərcləri mənfəət və ya zərərə xərc kimi silinir.

İlkin tanınmadan dərhal sonra, amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyərdə (DMGƏD) qiymətləndirilən borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit itkisi (GKI) ehtiyatı tanınır ki, bu da aktiv yenidən yaradılan zaman mühasibat zərərinin mənfəət və ya zərərdə tanınması ilə nəticələnir.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əməliyyat qiymətindən fərqləndiyi halda, müəssisə fərqi aşağıdakı kimi tanınır:

- Ədalətli dəyər oxşar aktiv və ya öhdəlik üzrə fəal bazarda kotirovka edilən qiymətlə təsdiq edildiyi, yaxud yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatını istifadə edən qiymətləndirmə üsuluna əsaslandığı halda, fərq gəlir, yaxud zərər kimi tanınır.
- Bütün digər hallarda fərqi tanınması təxirə salınır və təxirə salınmış ilk günün gəlir, yaxud zərərinin tanınma müddəti fərdi şəkildə müəyyənləşdirilir. Bu, ya alətin ömrü boyunca amortizasiya edilir, ya alətin ədalətli dəyərini müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarını istifadə etməklə müəyyənləşdirmək mümkün olana qədər təxirə salınır, yaxud da hesablaşma zamanı realizasiya edilir.

Maliyyə aktivləri

Təsnifat və qiymətləndirmə. Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı qiymətləndirmə kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir:

- Mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyər ("MZƏD");
- Digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyər ("DMGƏD"); yaxud
- Amortizasiya edilmiş dəyər.

Borc alətləri həmin alətlərin emitenti perspektivindən maliyyə öhdəliyi anlayışına uyğun gələn alətlərdir, məsələn, kreditlər, dövlət və korporativ istiqrazlar və kompensasiya tələb etməyən faktoring sövdələşmələrində müştərilərdən alınmış ticarət debitor borcları.

Borc alətlərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi aşağıdakılardan asılıdır:

- aktivin idarə edilməsi üzrə Bankın biznes modeli; və
- aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətləri.

Bu amilləri nəzərə alaraq, Bank borc alətlərini aşağıdakı üç qiymətləndirmə kateqoriyalarından biri üzrə təsnifləşdirir:

Amortizasiya edilmiş dəyər. Yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini ("YƏMFÖ") nəzərdə tutan müqavilə üzrə pul axınlarının yığılması üçün saxlanılan və MZƏD kimi təyin edilməyən aktivlər amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Bu aktivlərin qalıq dəyərində hər hansı gözlənilən kredit itkisi ehtiyatı üzrə düzəliş edilir. Bu maliyyə aktivlərindən əldə edilən faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi üsulunu istifadə etməklə “Faiz gəlirləri” maddəsinə daxil edilir.

Digər məcmu gəlirlərdə əks edilən ədalətli dəyər (“DMGƏD”). Yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini (“YƏMFÖ”) nəzərdə tutan müqavilə üzrə pul axınlarının yığılması və bu aktivlərin satışı üçün saxlanılan və MZƏD kimi təyin edilməyən aktivlər DMGƏD – də qiymətləndirilir. Mənfəət və ya zərərdə tanınan dəyərsizləşmə üzrə gəlir və ya zərərlər, faiz gəliri və alətin amortizasiya edilmiş dəyəri üzrə xarici valyuta gəlir və zərərləri istisna edilməklə, qalıq dəyərlərindəki hərəkət DMG – də nəzərə alınır. Maliyyə aktivini silinən zaman, əvvəllər DMG – də tanınmış yığılmış gəlir və ya zərər kapitaldan mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilməklə, “Xalis investisiya gəliri” maddəsində tanınır. Bu maliyyə aktivlərindən əldə edilən faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi üsulunu istifadə etməklə “Faiz gəlirləri” maddəsinə daxil edilir.

Biznes modeli. Biznes modeli Bankın pul axınlarını yaratmaq məqsədilə aktivləri idarə etməsi üsullarını əks etdirir. Başqa sözlə, Bankın məqsədində yalnız aktivlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq, yoxsa həm aktivlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını, həm də bu aktivlərin satışından yaranan pul axınlarını toplamaq daxildir. Əgər bu məqsədlərin heç biri uyğun deyilsə (məsələn, maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır), onda maliyyə aktivləri digər biznes modelin bir hissəsi kimi təsnifləşdirilir və MZƏD – də qiymətləndirilir. Aktivlər qrupu üçün biznes modelin müəyyənləşdirilməsi zamanı Bankın nəzərə aldığı amillərə bu aktivlərlə bağlı pul axınlarının nə cür toplanması, bu aktivlərin səmərəliliyinin necə qiymətləndirilməsi və əsas idarəedici personala bəyan edilməsi, risklərin necə qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi və bunun əvəzində idarəedicilərin necə mükafatlandırılması üzrə keçmiş təcrübə daxildir.

YƏMFÖ. Biznes modelin müqavilə üzrə pul axınlarının yığılmaq üçün saxlanılması, yaxud yığılmaq və satış üçün saxlanılması olduğu halda, Bank maliyyə alətləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsini (“YƏMFÖ” testi) ifadə edib-etmədiyini qiymətləndirir. Bu qiymətləndirməni həyata keçirən zaman, Bank müqavilə üzrə pul axınlarının sırf əsas məbləğ və faizlərin ödəmələrindən ibarət olan əsas kreditləşmə sövdələşmələrinə uyğunluğunu, yəni faizlərin pulun vaxt dəyəri amili, kredit riski amili, digər əsas kreditləşmə riskləri və mənfəət koefisientini nəzərdə tutmasını müəyyənləşdirir. Müqavilə şərtləri əsas kreditləşmə sövdələşməsinə uyğun gəlməyən risklərə və dəyişkənliyə məruz qalmanı əks etdirdiyi halda, müvafiq maliyyə aktivini mənfəət və ya zərərdə əks edilən ədalətli dəyər təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir.

Dəyərsizləşmə. Bank amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGƏD – də tanınan borc alətləri ilə bağlı, kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətlərindən yaranan risklərin təsiri nəzərə alınmaqla, qabaqcadan gözlənilmə əsasında gözlənilən kredit itkilərini (“GKİ”) qiymətləndirir. Bank bu cür itkilər üçün zərər ehtiyatını hər hesabat dövründə tanıyır. GKİ – nin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları əks etdirir:

- Mümkün nəticələr qrupunun qiymətləndirilməsi ilə müəyyənləşdirilən orta ehtimallı məbləğ;
- Pulun vaxt dəyəri amili; və
- Hesabat dövründə keçmiş hadisələr, hazırkı şərait və gələcək iqtisadi şəraitin proqnozları haqqında həddən artıq xərc və cəhd sərf edilmədən əldə edilə bilən məntiqli köməkçi məlumat.

Kreditlərin şərtlərinə dəyişiklik edilməsi. Bank bəzi hallarda müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul axınlarının şərtlərini yenidən nəzərdən keçirir, yəni şərtlərə dəyişiklik edir.

Bu, baş verdiyi halda, Bank yeni şərtlərin orijinal şərtlərdən əsaslı şəkildə fərqlənib-fərqlənmədiyini qiymətləndirir. Bank bunu digər amillərlə yanaşı aşağıdakı amilləri nəzərə almaqla edir:

- Əgər borc alan maliyyə çətinliyi yaşayırsa, kredit şərtlərinə edilmiş dəyişiklik, sadəcə olaraq, müqavilə üzrə pul axınlarını borc alanın ödəmək imkanı olan məbləğlərə qədər ixtisar edirmi.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

- Mənfəətdən səhm/kapital əsaslı ödənişlər kimi yeni əsaslı şərtlər təqdim edilərək kredit riskinə əhəmiyyətli təsir göstərmişdir.
- Borc alanın maliyyə çətinliyi yaşamadığı hallarda kredit müddətinin əhəmiyyətli şəkildə uzadılması.
- Faiz dərəcəsində əhəmiyyətli dəyişiklik.
- Kreditin təqdim edildiyi valyutanın dəyişdirilməsi.
- Kreditlə bağlı risklərə əhəmiyyətli şəkildə təsir edə biləcək əlavələr, məsələn girov və digər təminatın əlavə edilməsi.

Əgər şərtlər əsaslı şəkildə fərqlidirsə, Bank orijinal maliyyə aktivini silərək ədalətli dəyərdə “yeni” aktiv tanıyır və bu aktiv üçün yeni effektiv faiz dərəcəsi hesablayır. Kredit şərtlərinə yenidən baxılması tarixi dəyərsizləşmə hesablanması və kredit riskində əhəmiyyətli artımın yaranıb-yaranmadığının müəyyənləşdirilməsi məqsədləri üçün ilkin tanınma tarixi kimi nəzərə alınır. Bununla belə, Bank həmçinin yeni tanınmış maliyyə aktivinin tanınma tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş olub-olmadığını qiymətləndirir ki, bu, xüsusi olaraq, kredit şərtlərinə yenidən baxılması borc alanın əvvəlki şərtlər daxilində razılaşdırılmış ödənişləri etmək imkanı olmaması üzündən baş verdiyi şəraitdə həyata keçirilir. Qalıq dəyərləri arasındakı fərq həmçinin mənfəət və ya zərərdə silinmədən gəlir və ya zərər kimi tanınır.

Əgər şərtlər əsaslı şəkildə fərqlənmirsə, kredit şərtlərinə yenidən baxılması və ya dəyişiklik edilməsi silinmə ilə nəticələnmir, Bank maliyyə aktivini ilə bağlı yenidən baxılmış pul axınları əsasında ümumi qalıq məbləği hesablayır və mənfəət və ya zərərdə kredit şərtlərinin dəyişdirilməsi üzrə gəlir və ya zərər tanıyır. Yeni ümumi qalıq məbləği dəyişdirilmiş pul axınlarının orijinal effektiv faiz dərəcəsi (yaxud alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz dərəcəsi) ilə diskontlaşdırılması ilə yenidən hesablanır.

Kreditlərin şərtlərinə yenidən baxılmasından fərqli silinmə. Maliyyə aktivləri, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul axınlarını əldə etmək hüququ sona çatdığı zaman, yaxud həmin hüquqlar transfer edildikdə və bu zaman, (i) Bankın ya əsaslı şəkildə mülkiyyət hüququnun bütün risk və mükafatlarını transfer etdiyi halda, yaxud Bankın mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və mükafatları nə transfer etdiyi, nə də saxladığı və həmçinin Bankın nəzarət funksiyasını da saxlamadığı halda balansdan silinir.

Maliyyə öhdəlikləri

Təsnifat və qiymətləndirmə. Aşağıdakılar istisna edilməklə, həm cari, həm də əvvəlki dövrdə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərdə təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir:

- Mənfəət və ya zərərdə əks edilmiş ədalətli dəyərdə tanınan maliyyə öhdəlikləri: bu təsnifat derivativlərə, ticarət üçün saxlanılan maliyyə öhdəliklərinə (məsələn, qısa ticarət pozisiyaları) və ilkin tanınma zamanı bunun kimi təyin edilmiş digər maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir. Mənfəət və ya zərərdə əks edilmiş ədalətli dəyərdə tanınmaq üçün təyin edilmiş maliyyə öhdəlikləri üzrə gəlir və ya zərərlər qismən digər məcmu gəlirlərdə (bazar riskini yaradan bazar şəraitindəki dəyişikliklə əlaqəli olmayan maliyyə öhdəliyinin kredit riski ilə bağlı öhdəliyin ədalətli dəyərindəki dəyişikliyin məbləği), qismən də mənfəət və ya zərərdə (öhdəliyin ədalətli dəyərindəki dəyişikliyin qalan məbləği) təqdim edilir. Bu cür təqdimat uçot uyğunsuzluğuna səbəb olacağı halda, öhdəliklə bağlı kredit riskindəki dəyişikliklər üzrə gəlir və zərər də mənfəət və ya zərərdə təqdim edilir;
- Silinmək üçün nəzərdə tutulmayan maliyyə aktivlərinin transfer edilməsindən yaranan maliyyə öhdəlikləri, burada maliyyə öhdəliyi transfer üzrə əldə edilmiş kompensasiya üçün tanınır. Sonrakı dövrlərdə Bank maliyyə öhdəliyi ilə bağlı çəkilmiş hər hansı xərci tanıyır; və
- Maliyyə zəmanəti müqavilələri və kredit öhdəlikləri.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Silinmə. Maliyyə öhdəlikləri sona çatdığı zaman (yəni, müqavilədə göstərilmiş öhdəlik ləğv edildiyi, yaxud vaxtı bitdiyi halda) balansdan silinir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Məhdudlaşdırılmış məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə Bank tərəfindən müxbir banklara avans şəklində pul vəsaiti və onun ekvivalentləri verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Bankın derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtilə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Bankın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qiymətləndirilir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərinə daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar, yığılmış amortizasiyanı və lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə və ya aşağıda göstəriləndiyi kimi yenidən qiymətləndirilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

dəyərsizləşmə məbləğinin kapitalda göstərilən əvvəlki ilin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından artıq olan həcmdə mənfəət və zərərə aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Binalar	2%
Kompüter və rabitə avadanlıqları	20%
Mebel, qurğular və sair	20%
Nəqliyyat vasitələri	12,5%
Digər aktivlər	20%

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Bankın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Bank aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı xidmət müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxbir banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısındakı qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident bankların və maliyyə institutları tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər və depozitlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Subordinasiya borcu. Subordinasiya borcu, Bank Melli İran Baş ofisinə ödəniləcək törəmə olmayan uzunmüddətli öhdəlikdir və amortizasiya olunmuş dəyərdə göstərilir. Borc, o halda subordinasiya borcu hesab edilir ki, iflas halında həmin borc bütün digər kreditorların ödənişindən sonra ödəniləcəkdir. Subordinasiya borcu Bankın 2-ci dərəcəli kapitalının elementidir.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərində qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərilməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsi ilə asılı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Bankın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın bütün müəssisələrinin funksional valyutası və Bankın hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2022-ci və 31 dekabr 2021-ci il tarixinə qüvvədə olan valyuta məzənnələri:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
1 ABŞ Dollar/1 AZN	1.7000	1.7000
1 Avro/1 AZN	1.8114	1.9265

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülətlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Bank, növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi. Amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGƏD – də tanınan maliyyə aktivləri üçün gözlənilən kredit itkisi üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi gələcək iqtisadi şərait və iqtisadi davranış (məsələn, müştərilərin defolta uğraması və nəticələndiyi zərərlərə dair ehtimallar) haqqında mürəkkəb model və əhəmiyyətli ehtimalların istifadəsini tələb edən sahədir.

GKİ – nin qiymətləndirilməsində mühasibat uçotu tələblərinin tətbiq edilməsi üçün bəzi əhəmiyyətli

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

mülahizələr də tələb edilir, bunlara aşağıdakılar daxildir:

- Kredit riskindəki əhəmiyyətli artım üçün kriteriyanın müəyyənləşdirilməsi;
- GKİ – nin qiymətləndirilməsi üçün müvafiq model və ehtimalların seçilməsi;
- Hər bir növ məhsul/bazar və bununla bağlı GKİ üçün qabaqcadan gözlənilən ssenarilərin və müvafiq ehtiyatların yaradılması; və
- GKİ – nin qiymətləndirilməsi məqsədilə oxşar maliyyə aktivləri qruplarının yaradılması.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 27 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üçün müəyyən yeni standartlar, standartlara və şərtlərə düzəlişlər hələ də qüvvədə deyil, Bank erkən qəbul etməyi düşünmür. Buna görə, maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilməmişdir.

MHBS 17 “Sığorta müqavilələri” (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17 banklara sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən MHBS 4-ü əvəz edir. MHBS 4-ə əsasən investorlar analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzləşdirməkdə çətinlik çəkirdilər. MHBS 17 sığortaçının təkrar sığorta müqavilələri daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu standartının prinsiplərinə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standartın tələbinə görə sığorta müqavilələri qrupları (i) müqavilələrin yerinə yetirilməsi üçün nağd pul axınları üzrə mövcud olan bütün məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan riskə görə düzəldilmiş gələcək nağd pul axınlarının diskont dəyəri ilə (müqavilələrin yerinə yetirilməsi üzrə nağd pul axınları); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəəti (müqavilələr üzrə servis marjası) toplamaqla (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxmaqla (dəyər aktiv olduqda) tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəliri sığorta proqramını təqdim etdiyi dövr ərzində, eləcə də riskdən azad olunduğu halda əks etdirəcəklər. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri əks etdirəcək.

Rəhbərlik yeni standartların həyata keçirilməsi, maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi və bank tərəfindən qəbulu müddətini də nəzərə alır.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərtlərin bank maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ**MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə)**6. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ**

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Nağd pul	4,965,178	4,116,921
ARMB-dəki qalıqlar	38,599,448	47,186,251
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər:		
- Azərbaycan Respublikasında	2,972	3,078
- Digər ölkələrdə	16,095,678	4,023,351
Çıxılısın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(163,929)	(43,311)
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	59,499,347	55,286,290

31 dekabr 2022-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş				
- Nağd pul	4,965,178	-	-	4,965,178
- Azərbaycan Respublikasında	-	38,599,448	-	38,599,448
- Digər ölkələrdə	-	-	15,934,721	15,934,721
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	4,965,178	38,599,448	15,934,721	59,499,347
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	4,965,178	38,599,448	15,934,721	59,499,347

31 dekabr 2021-ci il tarixində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Nağd pul	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş				
- Nağd pul	4,116,921	-	-	4,116,921
- Azərbaycan Respublikasında	-	47,186,251	-	47,186,251
- Digər ölkələrdə	-	-	3,983,118	3,983,118
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	4,116,921	47,186,251	3,983,118	55,286,290
Cəmi pul vəsaitləri və ekvivalentləri	4,116,921	47,186,251	3,983,118	55,286,290

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

7. BANKLARDAN VƏ DİGƏR MALİYYƏ TƏŞKİLATLARINDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	7,919,706	7,990,249
Qeyri-rezident banklarda qısamüddətli depozitlər	-	-
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(7,919,706)	(7,990,249)
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	-	-

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 31 dekabr 2022-ci və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər olmamışdır. (2021: vəsait mövcud olmamışdır.)

Rezident banklarda qısamüddətli depozitlər iflasa uğramış Atrabank ASC və Royal Bank ASC banklarında keçmiş illərdə yerləşdirilmiş və Bank tərəfindən vəsaitlərin tam məbləğində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat tanınan vəsaitlərdən ibarətdir.

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	12,665,060	12,998,671
Korporativ kreditlər	322,117	126,508
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ümumi)	12,987,177	13,125,179
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(59,326)	(37,681)
Çıxılsın: kreditlərin dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	(2,414,322)	(2,072,481)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,513,528	11,015,017

Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ədalətli dəyəri 31 dekabr 2022-ci ildə 10,513,528 AZN (31 dekabr 2021-ci il: 11,015,017 AZN) təşkil etmişdir.

2022-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,059,406	13,075	2,072,481
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1,376,500	27,457	1,403,957
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpa edilməsi	(1,060,386)	(1,730)	(1,062,116)
İl ərzində bərpa edilmiş/(silinmiş) məbləğlər	-	-	-
31 dekabr 2022-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,375,520	38,802	2,414,322

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

2021-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	Korporativ kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,012,207	3,625	2,015,832
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat ayırmaları	1,283,645	10,026	1,293,671
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın bərpa edilməsi	(1,236,446)	(576)	(1,237,022)
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın silinməsi	-	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	2,059,406	13,075	2,072,481

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
<i>Korporativ kreditlər</i>				
Tikinti ilə bağlı kreditlər	247,731	1.91	107,532	0.82
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	74,386	0.57	18,975	0.14
Cəmi korporativ kreditlər	322,117	2.48	126,507	0.96
<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər</i>				
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	8,162,421	62.85	8,510,320	64.84
Avtomobil kreditləri	2,975,170	22.91	2,094,868	15.96
İstehlak kreditləri	1,286,924	9.91	2,286,360	17.42
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	240,546	1.85	107,124	0.82
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	12,665,060	97.52	12,998,672	99.04
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ümumi)	12,987,177	100.00	13,125,179	100.00

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə kredit riskinə dair məlumat üçün 23 saylı *Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi* Qeydinə istinad edin.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank tərəfindən hesablanmış kreditlərin dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat ayırmaları müştərilərə verilmiş kredit və avansların qalığı dəyərlərinin ədalətli şəkildə təqdimatı üçün yetərlidir.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir sinfi üzrə balans dəyəri təxminən 31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə onların ədalətli dəyərində bərabərdir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

9. İNVESTİSİYA QİYMƏTLİ KAĞIZLARI

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların qalıqları aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Nominal Faiz %	31 dekabr 2022-ci il	Nominal Faiz %	31 dekabr 2021-ci il
AR Maliyyə Nazirliyinin istiqrazları				
Nö AZ0105020942	4.50	2,128,965	-	-
Nö AZ0106017947	5.00	1,000,990	-	-
Nö AZ0106017947	5.00	1,502,220	-	-
Nö AZ0106022947	5.50	1,023,596	-	-
Nö AZ0106025940	5.00	1,138,447	-	-
Nö AZ0106039480	5.00	667,288	-	-
Nö AZ0106031948	5.00	4,715,912	-	-
Nö AZ0104001976	4.80	5,009,371	-	-
Nö AZ0105032947	5.20	3,653,843	-	-
Nö AZ0105001850	-	-	6.85	1,500,000
Nö AZ0105010786	-	-	10.00	1,994,600
Nö AZ0104001877	-	-	5.98	119,260
Nö AZ0105002783	-	-	5.80	992,000
Nö AZ0104004871	-	-	5.25	5,242,456
AR Mərkəzi Bankının notları				
Nö AZ2043024705	4.50	3,011,633	-	-
Nö 50103590S	-	-	6.01	3,858,753
Nö 50103890S	-	-	6.01	4,232,657
Cəmi amortizasiya edilmiş dəyərdə investisiya qiymətli kağızları	-	23,852,265	-	17,939,726

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

10. BİNALAR, AVADANLIQLAR VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüterlər və rabitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Cəmi binalar və avadanlıqlar	Proqram təminatı və lisenziyalar	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,265,380	17,699	33,994	17,348	106	3,334,527	157,488	3,492,015
Əlavələr	-	3,374	1,175	-	-	4,549	23,212	27,761
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(6,582)	(7,922)	(7,364)	(50)	(105,378)	(22,960)	(128,338)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,181,920	14,491	27,247	9,984	56	3,233,698	157,740	3,391,438
Əlavələr	-	7,722	9,301	-	-	17,023	34,212	51,235
Silinmələr	-	(128,645)	(11,887)	-	-	(140,532)	-	(140,532)
Köhnəlmə/amortizasiya xərcləri	(83,460)	(5,008)	(8,005)	(7,364)	(50)	(103,887)	(27,395)	(131,282)
Silinmələr üzrə yığılmış amortizasiya	-	128,645	11,887	-	-	140,532	-	140,532
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	3,098,460	17,205	28,543	2,620	6	3,146,834	164,557	3,311,391
31 dekabr 2021-ci il tarixinə dəyər	4,173,009	411,846	155,516	89,410	18,347	4,848,128	327,036	5,175,164
Yığılmış amortizasiya	(991,089)	(397,355)	(128,269)	(79,426)	(18,291)	(1,614,430)	(169,296)	(1,783,726)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,181,920	14,491	27,247	9,984	56	3,233,698	157,740	3,391,438
31 dekabr 2022-ci il tarixinə dəyər	4,173,009	290,923	152,930	89,410	18,347	4,724,619	361,248	5,085,867
Yığılmış amortizasiya	(1,074,549)	(273,718)	(124,387)	(86,790)	(18,341)	(1,577,785)	(196,691)	(1,774,476)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	3,098,460	17,205	28,543	2,620	6	3,146,834	164,557	3,311,391

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

11. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Məhkəmə iddiası üzrə dövlət orqanlarından alınacaq məbləğ	-	-
Digər maliyyə aktivləri	376,910	268,873
Digər aktivlər tərkibində cəmi maliyyə aktivləri	376,910	268,873
Ödənilməmiş kreditlər qarşılığında alınmış daşınmaz əmlak	18,169	-
Təxirə salınmış xərclər	29,641	76,596
Müxtəlif xidmətlər üçün avans ödənişləri	3,533	21,250
Vergilər üzrə avans ödənişlər	12,228	11,791
Cəmi digər aktivlər	440,480	378,510

Bakı şəhərinin İcra Hakimiyyəti tərəfindən yeni parkın tikintisinə dair verilmiş 18 noyabr 2014-cü il tarixli sərəncama əsasən, Banka məxsus 9,295,963 AZN xalis dəyərində bina sökülmüşdür. Bu fakt qeyri-ənənəvi ticarət alacağı məbləğinin yaranmasına səbəb olmuşdur. Tərəflər kompensasiyaya dair razılığa gələ bilmirlər. Buna baxmayaraq, Bankın Rəhbərliyi inanır ki, onların şərtləri qəbul ediləcəkdir.

Hazırda Bank dəymiş zərər üzrə kompensasiya əldə etmək üçün tədbirlər görür. Bu məsələyə 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsində baxılır. Bank binanın sökülmə tarixində xalis qalıq dəyərinə, yəni yığılmış köhnəlmə çıxılmaqla yenidən qiymətləndirilmiş dəyərində bərabər məbləğin əldə edilməsini iddia edir. Bina 3 iyul, 2013-cü il tarixində Müstəqil Qiymətləndirici Şirkət tərəfindən yenidən qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirilmə üçün istifadə edilmiş əsas əvəzedilmə dəyəri, diskontlaşdırılmış pul axını və bazar dəyəri metodlarının yığılı olmuşdur. Binanın qiymətləndirmədən sonrakı ədalətli dəyəri 9,400,000 AZN təşkil etmişdir. Bina ilkin olaraq Bankdan alınmış depozitlər üçün Royal Bank tərəfindən girov qoyulmuşdur. Bu girov dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat qarşılığında 2013-cü ildə məhkəmə qərarı ilə Bank tərəfindən əldə edilmiş, binalar və avadanlıqlar kimi tanınmış və ilkin olaraq yenidən qiymətləndirilmiş dəyerdə qiymətləndirilmişdir.

Hal-hazırda iş məhkəmə icraatındadır.

Bank, Maliyyə Alətləri adlı 9 saylı MHBS-in tələbinə əsasən dövlət orqanlarından alınacaq bu məbləğ qarşılığında 9,295,963 AZN məbləğində dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat tanımışdır.

12. DİGƏR BANKLARA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Melli İran Bank – Baş Ofis	33,475,055	22,864,829
Digər bankların müxbir hesabları və overnəyət depozitləri	2,023	10,314
Digər sığorta şirkətlərinə ödəniləcək qısamüddətli borclar	36,134	93,483
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	33,513,212	22,968,626

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərində digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin və müddətli borc öhdəliklərinin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2022-ci il tarixində digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və müddətli borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 33,513,212 AZN (2021: 22,968,626 AZN) təşkil etmişdir.

13. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	663,512	752,860
- Cari hesablar	654,481	751,041
- Bağlanmış müştəri hesabları	9,031	1,819
Digər hüquqi şəxslər	5,164,589	6,932,376
- Cari hesablar	5,114,331	6,883,567
- Bağlanmış müştəri hesabları	50,258	48,809
Fiziki şəxslər	3,076,275	3,047,986
- Cari hesablar	2,588,161	1,949,251
- Müddətli depozitlər	10,131	108,888
- Bağlanmış müştəri hesabları	477,983	989,847
Cəmi müştəri hesabları	8,904,376	10,733,222

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	3,076,275	34.55	3,047,986	28.40
Nəqliyyat və rabitə	3,744,817	42.06	3,852,887	35.90
Sənaye və istehsal	30,521	0.35	1,485,093	13.84
Tikinti və daşınmaz əmlak	1,149,088	12.90	1,432,762	13.35
Səfirliklər və konsulluqlar	452,598	5.08	596,631	5.56
Xarici dövlətlərin digər təşkilatları	209,207	2.35	155,614	1.45
Ticarət və xidmət	186,929	2.10	114,248	1.06
Kənd təsərrüfatı	885	0.01	2,624	0.02
İctimai təşkilatlar	1,702	0.02	610	0.01
Digər	52,354	0.58	44,767	0.41
Cəmi müştəri hesabları	8,904,376	100.00	10,733,222	100.00

31 dekabr 2022-ci və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərində müştəri hesablarının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2022-ci il tarixində müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 8,904,376 AZN (2021: 10,733,220 AZN) təşkil etmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

14. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Ödənilməkdə olan məbləğlər	15,555	7,865
Digər maliyyə öhdəlikləri	19,971	15,704
Digər öhdəliklər tərkibində cəmi maliyyə öhdəlikləri	35,526	23,569
Vergi öhdəliyi	22,530	28,813
Digər kreditorlar	5,956	6,631
Cəmi digər öhdəliklər	64,012	59,013

15. SUBORDİNASIYA BORCU

Bank 9 fevral 2017-ci il tarixində İran İslam Respublikasının Tehran şəhərində qeydiyyatdan keçmiş, Bank Melli İran Baş İdarəsi ilə Subordinasiya Borc müqaviləsi imzalanmışdır. 2-ci dərəcəli kapitalın elementi olan 9,000,000 avro məbləğində borcun son ödəmə tarixi 30 dekabr 2024-cü ildir. Borc müqabilində heç bir girov qoyulmamış və bu borc faizsiz verilmişdir. Borc beş bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılacaqdır və ilk ödəniş tarixi 30 dekabr 2020-ci il olacaqdır.

Bank Baş Ofisdən əldə etdiyi 9944/0003/354771 sayılı 31 dekabr 2020-ci il tarixli məktuba əsasən subordinasiya öhdəliyinin qaytarılma vaxtının 30 dekabr 2029-cu il tarixinə kimi uzadılması barədə razılıq əldə etmişdir. 30 dekabr 2020-ci il tarixində borcun qaytarılması ilə əlaqədar nəzərdə tutulmuş ilk ödəniş yeni ödəniş cədvəlinə uyğun olaraq təxirə salınmışdır.

Subordinasiya borcunun geri qaytarılması Bankın ləğvi halında bütün digər kreditorlardan geri ödənişindən sonra, Bankın maliyyə vəziyyət yaxşı olduqda isə, ödəmə vaxtından əvvəl həyata keçirilə bilər.

31 dekabr 2022-ci il tarixində subordinasiya borcunun təxmin edilən ədalətli dəyəri 16,302,600 AZN (2021: 17,337,500 AZN) təşkil etmişdir.

16. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Bankın qeydiyyatdan keçmiş və ödənilmiş səhmləri 31 dekabr 2022-ci il tarixinə 73,611,171 AZN təşkil etmişdir. Bankın adi səhmlərinin hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Səhmdar kapitalı	Cəmi
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalq	73,611,171	73,611,171
- səhmdar kapitalında artım	-	-
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalq	73,611,171	73,611,171

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

17. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə aktivlər üzrə faiz gəlirləri	3,366,621	3,342,214
Cəmi faiz gəlirləri	3,366,621	3,342,214
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,375,031	1,954,169
Banklar və digər maliyyə institutlarında yerləşdirilmiş vəsaitlər	-	15,716
İnvestisiya qiymətli kağızları	991,590	1,372,329
Cəmi faiz gəliri	3,366,621	3,342,214
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə öhdəliklər üzrə faiz xərcləri	(231,359)	(300,246)
Cəmi faiz xərcləri	(231,359)	(300,246)
Faiz xərcləri		
Müştəri hesabları üzrə	(420)	(221)
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər üzrə	(706)	(2,358)
Digər	(230,233)	(297,667)
Cəmi faiz xərcləri	(231,359)	(300,246)
Kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlədən əvvəl faiz gəliri	3,135,262	3,041,968

18. XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ GƏLİRLƏR

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər – zərər çıxılmaqla aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Dilinq əməliyyatları üzrə gəlir	235,652	454,982
Valyuta balanslarının yenidən qiymətləndirilməsi üzrə (zərər) /gəlir	(127,372)	(82,834)
Xalis gəlirlər	108,280	372,148

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

19. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	63,951	73,861
-Nağd pul əməliyyatları	63,058	68,547
-Digər əməliyyatlar	48,842	41,653
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	175,851	184,061
Haqq və komissiya xərcləri:		
-Hesablaşma əməliyyatları	(130,830)	(5,431)
-Nağd pul əməliyyatları	(11,839)	(16,892)
-Digər əməliyyatlar	(7,826)	(7,694)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(150,495)	(30,017)
Xalis	25,355	154,044

20. DİGƏR GƏLİRLƏR

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə digər gəlirlərə əsasən, Bank Melli İran Dubay filialındakı ümitsiz borca silinmiş 465,000 AED (215,202 AZN) məbləğində nostro hesabının bərpası aiddir.

21. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçilərin əmək haqqı xərcləri	1,032,686	943,278
Vergilər, mənfəət vergisindən başqa	291,304	262,698
Amortizasiya xərcləri	131,282	128,338
Təmir və saxlanma xərcləri	121,174	82,879
Rabitə xərcləri	104,700	93,662
Binaların mühafizə xərcləri	90,299	80,538
Nəşriyyat və dəftərxana xərcləri	70,960	61,698
Kommunal xidmətlər üzrə xərclər	61,297	71,743
Sığorta xərcləri	33,363	35,295
Hərrac xərcləri	24,189	9,060
Peşəkar xidmətlər	19,632	31,736
Üzvlük haqları	10,006	10,774
Reklam xərcləri	1,591	2,600
Xeyriyyə məqsədli xərclər	-	250
Qarışıq xərclər	93,144	58,330
Cəmi əməliyyat xərcləri	2,085,627	1,872,879

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

22. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Dövrün sonuna qanunla müəyyən olunmuş vergi dərəcəsi ilə (20%) xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(535,664)	(556,682)
Dövrün əvvəlinə təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktiv	(556,682)	(318,559)
İl üzrə təxirə salınmış mənfəət vergisinə aid dəyişikliklər	21,018	(238,123)
Kapitalda nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	-	-
Mənfəətdə nəzərə alınan təxirə salınmış gəlir/(xərc)	21,018	(238,123)
	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Vergidən əvvəlki (zərər) / mənfəət	1,971,691	(785,722)
Yerli vergi dərəcəsi ilə vergi (20%)	(394,338)	157,144
İl üzrə tanınmamış gələcək dövrün vergi itkiləri	415,356	(395,267)
Mənfəət vergisi xərci	21,018	(238,123)
Cari mənfəət vergisi xərci	(224,375)	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisində dəyişikliklər	21,018	(238,123)
Mənfəət vergisi xərci	(203,357)	(238,123)

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir.

23. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir.

Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparın bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Kredit riski, əsasən, banklararası, kommertiya və istehlak kreditləri və avansları, həmçinin bu cür kreditləşmə fəaliyyətindən yaranan kredit öhdəliklərindən yaranır, lakin eyni zamanda, təqdim edilmiş kredit əlavələri,

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

məsələn, kredit derivativləri (kredit defolt svopları), maliyyə zəmanətləri, akkreditivlər, indossamentlər və akseptlərlə bağlı yaran bilər.

Bank həmçinin borc qiymətli kağızlarına investisiyalardan, bundan əlavə, qeyri-kapital ticarət portfeli aktivləri və derivativləri, o cümlədən bazar kontragentləri ilə hesablaşma qalıqları və əks repo sazişləri daxil olmaqla, ticarət fəaliyyətindən (“ticarət riskləri”) yaranan kredit risklərinə məruz qala bilər.

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi. Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riskinə məruz qalmanın təxmin edilməsi mürəkkəb prosesdir və modellərin istifadəsini tələb edir, çünki bu cür məruz qalma riski bazar şərtlərindəki dəyişikliklərdən, gözlənilən pul axınlarından və vaxt ötməsindən asılı olaraq dəyişə bilər. Portfel üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi müvafiq zərər əmsalları üzrə defolt hadisələrinin baş vermə ehtimalı, kontragentlər arasında defolt korelyasiyası kimi əlavə ehtimallara səbəb ola bilər. Bank kredit riskini qiymətləndirərkən Defolt Ehtimalı (DE), Defolt Halında Riskin Həcmi (DHRH) və Defolt Halında Zərər (DHZ) anlayışlarından istifadə edir:

- DE borc alanın öz maliyyə öhdəliyi üzrə ya gələcək 12 ay boyunca, ya da borc öhdəliyinin qalan müddəti boyunca defolta uğraması ehtimalının qiymətləndirilməsini ifadə edir.
- DHRH gələcək 12 ay, yaxud öhdəliyin qalan müddəti boyunca gələcək defolt tarixində Bankın gözlədiyi risk həcminə əsaslanır.
- Defolt Halında Zərər (DHZ) defolta yarananda əmələ gələn zərərin həcminə dair gözləntilərini ifadə edir. DHZ kontragentin növü, kredit tələbinin növü və vacibliyi və girov, yaxud digər kredit təminatının mövcudluğundan asılı olaraq dəyişə bilər. DHZ defolt halında riskin həcmi (DHRH) risk vahidi üzrə bölüşdürülmüş zərər faizi kimi təyin edilir. DHZ 12 aylıq əsasda, yaxud kreditin qalan ömür müddəti əsasında hesablanır və 12 aylıq DHZ defolt gələcək 12 ay ərzində baş verdiyi halda gözlənilən zərər faizini, Ömür müddəti üzrə DHZ defolt kreditin qalan ömür müddəti ərzində baş verdiyi halda gözlənilən zərər faizini ifadə edir.

12 aylıq və qalan ömür müddəti üzrə DE, DHRH və DHZ – in müəyyənləşdirilməsinə həmçinin qabaqcadan gözlənilən iqtisadi məlumatlar daxildir. Bu ehtimallar məhsul növündən asılı olaraq dəyişə bilər. Bank hər portfel üçün kredit riskinə və gözlənilən kredit itkilərinə təsir göstərə biləcək başlıca iqtisadi dəyişənləri müəyyən etmək üçün tarixi məlumatların analizini həyata keçirir.

Gözlənilən kredit itkisinin qiymətləndirilməsi. 9 sayılı MHBS aşağıda göstəriləyi kimi, ilkin tanınma tarixindən başlayaraq kredit keyfiyyətində baş vermiş dəyişikliklərə əsasən “üç mərhələli” modeli təqdim edir:

- İlkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmayan maliyyə aləti “Mərhələ 1” kimi təsnifləşdirilir və bu alət üzrə kredit riskinə davamlı şəkildə Bank tərəfindən nəzarət edilir.
- Əgər ilkin tanınma tarixindən başlayaraq kredit riskində əhəmiyyətli artım qeydə alınarsa, maliyyə aləti “Mərhələ 2” –yə keçirilir, lakin hələ kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilmir.
- Əgər maliyyə aləti kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilirsə, “Mərhələ 3” –ə keçirilir.
- Mərhələ 1 –dəki maliyyə alətləri üzrə gözlənilən kredit itkiləri gələcək 12 ay ərzində baş verə biləcək defolt hadisələrinə əsasən hesablanır. Mərhələ 2 və 3 –də nəzərə alınan maliyyə alətləri üzrə GKİ onların qalan ömür müddətinə əsasən hesablanır.
- 9 sayılı MHBS -ə uyğun şəkildə GKİ –nin qiymətləndirilməsində əsas konsepsiya hesablama zamanı qabaqcadan gözlənilən məlumatların nəzərə alınmasıdır.
- Alınmış, yaxud yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş hesab edilən maliyyə aktivləridir. Bu aktivlər üztə GKİ həmişə onların qalan ömür müddəti əsasında (Mərhələ 3) qiymətləndirilir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə aləti aşağıdakı kəmiyyət və keyfiyyət kriteriyalarından biri və ya daha çoxuna cavab verdikdə, Bank maliyyə aləti ilə bağlı kredit riskində əhəmiyyətli artım baş verdiyini hesab edir:

Kəmiyyət kriteriyası. Hesabat tarixində qalan Ömür Müddəti üzrə Defolt Ehtimalı kredit riskinə məruz qalmanın ilk dəfə tanındığı hesabat tarixində gözlənilən Ömür Müddəti üzrə Defolt Ehtimalına nisbətən artmışdır.

Keyfiyyət kriteriyası. Əgər aşağıdakı kriteriyalardan biri və ya daha çoxu özünü doğruldursa:

- Borc alanın ödənişləri qısa-müddətli təxirə salınmışdır;
- Direct debit ləğvi;
- Təqdim edilmiş şərtlərə əlavələr;
- Kredit spredi üzrə əhəmiyyətli artım;
- Borc alanın fəaliyyət göstərdiyi biznes, maliyyə və/və ya iqtisadi şəraitdə əhəmiyyətli mənfi dəyişikliklər;
- Faktiki, yaxud gözlənilən ödəniş təxirə salınmaları və ya restrukturizasiya;
- Borc alanın əməliyyat nəticələrində faktiki, yaxud gözlənilən əhəmiyyətli mənfi dəyişiklik;
- Defolt riskini artmasına səbəb olması gözlənilən girovun dəyərində (yalnız təminatlı əmlak üçün) əhəmiyyətli dəyişiklik;
- Pul axını/likvidlik problemlərinin erkən əlamətləri, məsələn ticarət kreditor borclarının/kreditlərin ödənişində gecikmələr.

Maliyyə aləti aşağıdakı kriteriyalardan biri və ya daha çoxuna cavab verdikdə, Bank maliyyə alətini defolta uğramış hesab edir ki, bu da tam olaraq kredit üzrə dəyərsizləşmiş anlayışına uyğundur:

Kəmiyyət kriteriyası. Borc alan müqavilə üzrə ödənişlərini 90 gündən artıq müddətdə gecikdirir.

Keyfiyyət kriteriyası. Borc alanın kriteriyaya cavab vermək ehtimalı azalır ki, bu da borc alanın əhəmiyyətli maliyyə çətinliyi yaşamasına işarədir. Bunlar aşağıdakı halları əhatə edir:

- Borc alanın ödənişlərinin uzun-müddətli təxirə salınması;
- Borc alanın vəfat etməsi;
- Borc alanın müflis elan edilməsi;
- Borc alanın maliyyə şərtlərini pozması;
- Maliyyə çətinlikləri səbəbindən qeyd olunan maliyyə aktivinin fəal bazarının olmaması;
- Maliyyə çətinliyi ilə əlaqədar olaraq, borcverən tərəfindən borc alana güzəştin verilməsi;
- Borc alanın müflisləşməsi ehtimalı olanda;
- Maliyyə aktivlərinin alışı və ya yaranmasında verilmiş böyük endirimlər kredit zərərinə gətirmiş halda.

Yuxarıda göstərilmiş kriteriyalar Bank tərəfindən saxlanılan bütün maliyyə alətlərinə tətbiq edilmişdir və daxili kredit risklərinin idarə edilməsi məqsədləri üçün istifadə edilən defolt anlayışına uyğundur. Defolt anlayışı Bank tərəfindən gözlənilən zərərin hesablanması zamanı Defolt Ehtimalının (DE), Defolt Halında Riskin Həcmnin (DHRH) və Defolt Halında Zərərin (DHZ) modelləşdirilməsi üçün müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Maliyyə aləti ardıcıl altı aylıq dövr ərzində defolt kriteriyalarının heç birinə cavab vermədikdə daha defolta uğramış hesab edilmir (yəni sağlamlaşdırılmış hesab edilir). Bu altı aylıq dövr müxtəlif mümkün sağlamlaşdırma anlayışlarını istifadə etməklə maliyyə alətinin sağlamlaşdırmadan sonra defolt statusuna qayıtması ehtimalını nəzərdə tutan analizə əsaslanaraq müəyyənləşdirilmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə institutları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir. Bu limitlər 22 iyul 2022-ci il tarixli № 29/1-2 sayli MB-nin "Kredit riskləri, o cümlədən iri kredit riskləri ilə bağlı prudensial normativ və tələblərə dair Qaydalar"a əsasən tənzimlənir.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti hər rüb ARMB-nin limitlərindən başqa limitlər müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şərtlərində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Kredit Komitəsi, sonra isə Bank Melli İranın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir.

Kredit Departamenti müntəzəm olaraq bütün limitlərin qorunub saxlanmasını təmin edir və bəzi limitlərə (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlara verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) yeni kreditlərin verilməsindən əvvəl nəzarət edir.

Bankın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Bankın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Bankın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri Bankın Kredit Komitəsi tərəfindən qoyulmuş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Kredit Komitəsi Baş İdarə tərəfindən qoyulmuş limitlər çərçivəsində bütün kreditləri nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Kredit limitləri aşağıdakı kimidir:

- Biznes kreditləri (60 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 150,000 ABŞ dolları;
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər (60 ay) – daşınmaz əmlak girovu ilə-maksimum limit 100,000 ABŞ dolları;
- Depozitlərə əsaslanan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit depozitin məbləği qədər;
- İran İslam Respublikasının Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dövlət idarələrində işləyən fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər - maksimum limit - 30,000 ABŞ dolları;
- Zamini olan fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – maksimum limit - 10,000 ABŞ dolları;
- Avtomobilin girov qoyulması şərti ilə avtomobil alınması məqsədilə verilmiş kreditlər – maksimum limit 15,000 ABŞ dolları.

Kreditlərin verilməsindən əvvəl Bank, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərinə, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlərin geri ödənişinə nəzarət kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır.

Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay nəzərdə tutulduğuna görə bu, Banka borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir. Ödənişlər gecikdirildiyi halda, Problemlə İşlər Departamenti tərəfindən əlavə monitoring keçirilir. Həmin Departament Bankın aktivlərinin təhlükəsizliyi və mümkün kredit riskləri və zərərlərin azaldılmasını təmin etmək məqsədilə bütün kredit növləri üzrə monitoring aparır və monitoringin nəticələrinə dair xüsusi hesabat hazırlayaraq Bankın Kredit Komitəsinə təqdim edir. Kreditlərin böyük hissəsi üçün zəmanətlər və müxtəlif girov növləri (daşınmaz əmlak, nəqliyyat vasitələri, depozitlər və s.) şəklində təminat alınır.

Kredit riskinə məruz qalma. Aşağıdakı cədvəl GKİ ehtiyatının tanındığı maliyyə alətlərinin kredit riskinə

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

məruz qalma analizini əks etdirir. Aşağıda göstərilmiş maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyəri həmçinin Bankın bu aktivlər üzrə məruz qaldığı maksimum kredit riskini göstərir:

	2022			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
	12 aylıq GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	
Korporativ kreditlər	305,863	-	16,253	322,116
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	10,860,230	263,137	1,541,694	12,665,061
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	6,894,606	160,634	1,107,181	8,162,421
İstehlak kreditləri	2,613,737	59,832	301,601	2,975,170
Avtomobil kreditləri	1,130,341	42,671	113,912	1,286,924
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	221,546	-	19,000	240,546
Ümumi qalıq dəyəri	11,166,093	263,137	1,557,947	12,987,177
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(57,197)	(2,129)	-	(59,326)
Gözlənilən kredit zərəri	(823,220)	(33,155)	(1,557,947)	(2,414,322)
Qalıq dəyəri	10,285,675	227,853	-	10,513,528
	2021			
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
	12 aylıq GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	Ömür müddəti üzrə GKİ AZN	
Korporativ kreditlər	124,203	-	2,305	126,508
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	10,773,569	899,311	1,325,791	12,998,671
Mənzil təmiri ilə bağlı kreditlər	6,903,432	707,419	899,469	8,510,320
İstehlak kreditləri	1,917,245	130,424	238,691	2,286,360
Avtomobil kreditləri	1,912,037	61,468	121,363	2,094,868
Ticarət və xidmətlə bağlı kreditlər	40,855	-	66,268	107,123
Ümumi qalıq dəyəri	10,897,772	899,311	1,328,096	13,125,179
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(35,697)	(884)	(1,100)	(37,681)
Gözlənilən kredit zərəri	(1,012,581)	(199,637)	(860,263)	(2,072,481)
Qalıq dəyəri	9,849,494	698,790	466,733	11,015,017

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkətlər və girovun növü və verilmiş kreditin məbləğindən asılı olaraq Bankın peşəkar əməkdaşları tərəfindən aparılır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir.

Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bank rəhbərliyi qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Valyuta riski. Xarici valyuta riski xarici valyuta dəyişikliklərinin maliyyə instrumentlərinin dəyərində təsiri şəklində başa düşülür. Bank xarici valyuta məzənnə dəyişikliyinə maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin dövriyyəsinin vəziyyətinə yaradacağı enib qalxma təsirinə məruz qalır.

Hesabat dövrünün sonunda Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2022- ci il tarixinə cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,977,018	3,544,431	53,956,043	21,855	59,499,347
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,513,528	-	-	-	10,513,528
İnvestisiya qiymətli kağızları	23,852,265	-	-	-	23,852,265
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	376,910	-	-	-	376,910
Cəmi maliyyə aktivləri	36,719,721	3,544,431	53,956,043	21,855	94,242,050
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	5,449	3,037,255	30,470,508	-	33,513,212
Müştəri hesabları	955,608	2,164,531	5,784,237	-	8,904,376
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	35,526	-	-	-	35,526
Subordinasiya borcu	-	-	16,302,600	-	16,302,600
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	996,583	5,201,786	52,557,345	-	58,755,714
XALIS BALANS MÖVQEYİ	35,723,138	(1,657,355)	1,398,698	21,855	35,486,336

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Digər	31 dekabr 2021- ci il tarixinə cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	4,061,352	3,482,655	47,423,486	318,797	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	-	-	-	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	17,939,726	-	-	-	17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	-	268,873
Cəmi maliyyə aktivləri	33,284,968	3,482,655	47,423,486	318,797	84,509,906
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	41,381	1,174,648	21,752,597	-	22,968,626
Müştəri hesabları	2,113,268	2,193,304	6,426,649	1	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	23,569	-	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	17,338,500	-	17,338,500
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,178,218	3,367,952	45,517,746	1	51,063,917
XALIS BALANS MÖVQEYİ	31,106,750	114,703	1,905,740	318,796	33,445,989

Valyuta riski həssaslığı. Xarici valyuta riskinə Bankın Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən hər gün nəzarət olunur və bu risklər aşağıdakı qaydada idarə edilir:

- Hər bir xarici valyuta üzrə ARMB-nin müəyyən etdiyi açıq valyuta mövqeyi limitlərinin saxlanması;
- Hər bir valyuta üzrə xarici valyuta mövqeyinin səviyyəsi və bu valyutaların müvafiq likvidlik səviyyəsi arasında qarşılıqlı əlaqənin monitorinqi;
- Xüsusilə ABŞ dolları, Avro kimi xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişkənlik meyllərinin proqnozlaşdırılması; və
- İxrac-idxal əməliyyatları ilə məşğul olan Bankın iri müştərilərinin fəaliyyəti və bank əməliyyatlarının təhlil edilməsi.

Açıq valyuta mövqeyi limitləri. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydaları aşağıdakı cədvəldə öz əksini tapmışdır.

Açıq valyuta mövqeyi	SDV üzrə	Qapalı valyutalar üzrə	Bank metalları üzrə
Uzun açıq valyuta mövqeyi (bir valyuta üzrə)	10%	7%	
Qısa açıq valyuta mövqeyi (bir valyuta üzrə)	10%	7%	
Məcmu uzun açıq valyuta mövqeyi	20%	14%	3 %
Məcmu qısa açıq valyuta mövqeyi	20%	14%	3 %

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş uzun açıq valyuta mövqeyi limitləri pozulmamışdır.

Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi onun yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesabatları əsasında hesablanır və bu hesablama Bankın hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən məlumatlardan əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə		31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi	Faiz dərəcəsi	Faiz dərəcəsi	Faiz dərəcəsi
	1%	-1%	1%	-1%
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	105,135	(105,135)	110,150	(110,150)
İnvestisiya qiymətli kağızları	238,523	(238,523)	179,397	(179,397)
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	(335,132)	335,132	(229,686)	229,686
Subordinasiya borcu	(163,026)	163,026	(173,385)	173,385
VERGİDƏN ƏVVƏLKİ MƏNFƏƏTƏ XALİS TƏSİR				
	(154,500)	154,500	(113,524)	113,524

Coğrafi risk

31 dekabr 2022-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	43,564,626	135,941	15,798,780	59,499,347
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,513,528	-	-	10,513,528
İnvestisiya qiymətli kağızları	23,852,265	-	-	23,852,265
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	376,910	-	-	376,910
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
	78,307,329	135,941	15,798,780	94,242,050

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarına				
ödəniləcək vəsaitlər	38,158	-	33,475,055	33,513,212
Müştəri hesabları	6,406,348	-	2,498,028	8,904,376
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə				
öhdəlikləri	35,526	-	-	35,526
Subordinasiya borcu	-	-	16,302,600	16,302,600
CƏMI MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	6,480,032	-	52,275,683	58,755,714
XALİS MÖVQE	71,827,297	135,941	(36,476,903)	35,486,336

31 dekabr 2021-ci il tarixində Bankın aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	51,303,173	190	3,982,927	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,015,017	-	-	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	17,939,726	-	-	17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	268,873
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	80,526,789	190	3,982,927	84,509,906
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklar və digər maliyyə institutlarına				
ödəniləcək vəsaitlər	103,797	-	22,864,829	22,968,626
Müştəri hesabları	8,325,193	-	2,408,029	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə				
öhdəlikləri	23,569	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	17,338,500	17,338,500
CƏMI MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	8,452,559	-	42,611,358	51,063,917
XALİS MÖVQE	72,074,230	190	(38,628,431)	33,445,989

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul, qiymətli metallar, binalar və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik hesabat tarixində məruz qaldığı risklər üzrə kəmiyyət göstəricilərini qiymətləndirərək risk konsentrasiyalarını müəyyən edir. Bu açıqlama, Bank daxilində əsas rəhbər işçilərə təqdim edilmiş məlumatlara əsaslanır və xarici valyuta, kredit və faiz riskləri üzrə konsentrasiya təhlillərini əks etdirir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün overnəyət depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər və pul vəsaitləri vasitəsilə hesablaşmalar aparılan derivativ maliyyə vasitələri üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riskinin idarə edilməsi Bank rəhbərliyinə həvalə edilib.

Bank əsasən digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması və həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi imkanına malik olmaq üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə sərmayə qoymağa çalışır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddətində yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan balans üzrə likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarətin aparılması. Bank likvidlik əmsalını ARMB-nin tələblərinə uyğun olaraq hər ay hesablayır.

ARMB-nin təlimatlarına əsasən Bank ani likvidlik əmsalını gündəlik orta likvid aktivlərin gündəlik orta likvid öhdəliklərə nisbəti kimi hesablayır. Bu əmsal Bankın yerli standartlara uyğun hazırlanmış maliyyə hesablarından çıxarılan qalıqlara əsasən hesablanır.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir, likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və mütəmadi olaraq standart və daha əlverişsiz bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər əsasında likvidlik üzrə həssaslıq testləri aparır. Bundan sonra, Rəhbərlik Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən banklardakı depozitlərdən və tez satıla bilən qiymətli kağızlardan ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin funksiyaları aşağıdakılardır:

- i. ARMB-nin minimum likvidlik tələblərinə riayət edilməsi (aktiv və öhdəliklərin faiz nisbəti 30%-dən az olmamalıdır);
- ii. pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və lazım olduqda bu barədə Bankın müdir və müdir müavinlərinə hesabat verilməsi;
- iii. likvidlik konsentrasiyası riski baxımından iri əmanətçilərin monitorinqi;
- iv. Bankın kredit fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq pul vəsaitləri hərəkətinin monitorinqi
- v. Valyuta riskləri üzrə AVM limitlərinin pozulmamasına nəzarət

Bank 31 dekabr 2022-ci il tarixinə aşağıda göstəriləni kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	59,499,347	-	-	-	59,499,347
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	337,067	677,014	2,983,582	6,515,865	10,513,528
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	-	8,021,004	15,831,261	23,852,265
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	376,910	-	-	-	376,910
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	60,213,324	677,014	11,004,586	22,347,126	94,242,050
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	33,513,212	-	-	-	33,513,212
Müştəri hesabları	8,899,376	5,000	-	-	8,904,376
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	35,526	-	-	-	35,526
Subordinasiya borcu	-	-	-	16,302,600	16,302,600
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	42,448,114	5,000	-	16,302,600	58,755,714
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ XALIS LİKVIDLİK ÇATIŞMAZLIĞI	17,765,210	672,014	11,004,586	6,044,526	35,486,336
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ MƏCMU LİKVIDLİK ÇATIŞMAZLIĞI	17,765,210	18,437,224	29,441,810	35,486,336	

31 dekabr 2021-ci il tarixində gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən artıq	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	55,286,290	-	-	-	55,286,290
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	398,392	762,696	3,277,264	6,576,665	11,015,017
İnvestisiya qiymətli kağızları	9,202,670	-	8,737,056	-	17,939,726
Digər aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	268,873	-	-	-	268,873
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	65,156,225	762,696	12,014,320	6,576,665	84,509,906

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Banklar və digər maliyyə institutlarına					
ödəniləcək vəsaitlər	22,968,626	-	-	-	22,968,626
Müştəri hesabları	10,624,722	-	108,500	-	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə					
öhdəlikləri	23,569	-	-	-	23,569
Subordinasiya borcu	-	-	-	17,338,500	17,338,500
CƏMI MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	33,616,917	-	108,500	17,338,500	51,063,917
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ					
XALIS LİKVIDLİK ÇATIŞMAZLIĞI	31,539,308	762,696	11,905,820	(10,761,835)	33,445,989
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ					
MƏCMU LİKVIDLİK					
ÇATIŞMAZLIĞI	31,539,308	32,302,004	44,207,824	33,445,989	

Bank rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakter daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin “1 ayadək” statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

24. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar Rəhbərlik öz təxminlərinə, daxili və peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi və mühakimələri şərh edərkən daha inandırıcı mövqə nümayiş etdirə bilər və keçmişdə nəzərdən keçirilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxa bilər. Bunun nəticəsində Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanı bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

BANK MELLİ İRAN BAKİ FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2022-ci il tarixində Bankın binaları və avadanlıqları, yaxud hər hansı digər sahəsi ilə əlaqədar olaraq müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır (2021: sıfır).

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2022-ci il tarixində Bankın ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2021: sıfır).

Normativlərə və digər tələblərə uyğun hesablamlar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və Bankın aldığı borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət edib-etməməsini müəyyən edərkən mülahizələr irəli sürmüşdür. Bu mülahizələrə hesablamların aparılma metodları və bu cür xüsusi şərtlərə potensial uyğunsuzluq hallarının Banka təsiri daxildir. Rəhbərlik öz yanaşmasına və istifadə etdiyi qaydalara əsasən hesab edir ki, hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınan uyğunsuzluq hallarının maliyyə hesabatlarına təsirinin müəyyən edilməsi və nəzərə alınması düzgün şəkildə aparılmışdır. Əgər rəhbərliyin yanaşmasının düzgün olmadığı sübut olunarsa, Banka qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinəqədər qalan müddətə nəzarət edir.

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər.

25. KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Tənzimləyici Qurumun kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlığı əmsalının 10% həcmində saxlanılması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın müdir və müdir müavinləri, Baş Mühasib, Daxili Audit Departamentinin Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Tənzimləyici Qurumun kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 50,000 min AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı”) minimum 10% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini (“1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı”) minimum 5% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
1-ci dərəcəli kapital	38,123,272	36,635,611
2-ci dərəcəli kapital	18,372,080	17,407,250
Çıxılın: kapitaldan tutulmalar	(164,557)	(157,740)
Cəmi məcmu kapital	56,330,795	53,885,121
Riski ölçüləbilən aktivlər	37,462,871	35,669,030
Məcmu kapitalın adekvatlıq əmsali	150%	151%
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsali	101%	102%

Rəhbərlik 31 dekabr 2022-ci il tarixində Bank tərəfindən ARMB-nin digər bütün normalarına riayət edildiyini hesab edir.

26. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	59,499,347	59,499,347	55,286,290	55,286,290
Digər banklar və maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,513,528	10,513,528	11,015,017	11,105,707
İnvestisiya qiymətli kağızları	23,852,265	23,852,265	17,939,726	17,996,355
Digər maliyyə aktivlər tərkibində maliyyə aktivləri	376,910	376,910	268,873	268,873
Amortizasiya edilmiş dəyərdə cəmi maliyyə aktivləri	94,242,050	94,242,050	84,509,906	84,509,906

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər	Balans Dəyəri	Ədalətli Dəyər
Maliyyə Öhdəlikləri				
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər	33,513,212	33,513,212	22,968,626	22,968,626
Müştəri hesabları	8,904,376	8,904,376	10,733,222	10,733,222
Digər öhdəliklər tərkibində maliyyə öhdəlikləri	35,526	35,526	23,569	23,569
Subordinasiya borcu	16,302,600	16,302,600	17,338,500	17,338,500
Amortizasiya edilmiş dəyərdə cəmi maliyyə öhdəlikləri	58,755,714	58,755,714	51,063,917	51,063,917

27. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Bankın nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa da diqqət yetirilir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALI
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		59,499,347		55,286,290
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	15,931,749		3,980,040	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	
Banklardan və digər maliyyə institutlarından alınmış vəsaitlər		-		-
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		12,987,177		13,125,179
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	110,036		94,508	
Gözlənilən kredit zərəri		(2,414,322)		(2,072,481)
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	(8,120)		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		(19,448)	
Banklara və digər maliyyə institutlarına ödəniləcək vəsaitlər		33,513,212		22,968,626
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	33,475,055		22,864,829	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	-		-	
Müştəri hesabları		8,904,376		10,733,222
- bank üzərində əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarəti olan müəssisələr	-		-	
- bankın rəhbər inzibatçı işçiləri və onların yaxınları	71,869		65,655	

Əsas idarəedici personala ödənişlər haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il
Qısamüddətli ödənişlər - əmək haqları və mükafatlar	197,512	169,424
Cəmi	197,512	169,424

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il ərzində Bankın müdir və müdir müavinlərindən ibarət olan əsas idarəedici personalın əmək haqqı xərcləri maaş və müavinətlərdən ibarət olmuş və BMS 19 "İşçilərə verilən mükafatlar" Standartına uyğun olaraq qısamüddətli ödənişlər kimi təsnifləşdirilmişdir.

BANK MELLİ İRAN BAKI FİLİALİ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

28. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonra açıqlanma üçün heç bir əhəmiyyətli əməliyyat qeydə alınmamışdır.